

Szakmai beszámoló

a Levéltári Szemle 2017. évi évfolyamáról

NKA pályázati azonosító: 204101/00979

Tavaly, s idén januárban láttak napvilágot a Levéltári Szemle 67. évfolyamának számai, amely folyóirat az egyik legrégebbi hazai szakmai orgánus. A Szemle, ahogy mondani szokás, „jól bejáratott”, a hazai levéltárosok által ténylegesen is olvasott – időnként még nem szakmabeliek által is kézbe vett –, az elsődleges tájékozódás szempontjából meghatározó jelentőségű szakközlöny.

Folyóiratunkat 1998-ig az illetékes minisztérium jelentette meg. Ezt követően a Magyar Levéltárosok Egyesülete (MLE) vállalta kiadását, amelyhez 2000-ben a Magyar Országos Levéltár (MOL), 2006-ban pedig a Magyar Levéltárak Vezetőinek Tanácsa elődszervezete, az Önkormányzati Levéltárak Tanácsa (ÖLT) csatlakozott társkiadóként.

A szerkesztőség összetételében az elmúlt év során bekövetkezett módosulás eredményeként mind a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, mind pedig az ország második legnagyobb levéltári intézménye, Budapest Főváros Levéltára a korábbiaknál markánsabban képviselteti magát. Az év elejével az addigi felelős szerkesztő, Bana József Győr Város Levéltárának igazgatója helyére az addigi olvasószerkesztő Ólmosi Zoltán került. Dominkovits Péter történész-levéltárost, az MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára igazgatóját pedig Sasfi Csaba főlevéltáros, az MNL Országos Levéltára főlevéltárosa váltotta fel. A szerkesztői feladatok koncentráltabb intézésének céljából került továbbá a szerkesztőségbe Németh Ágnes Budapest Főváros Levéltára főlevéltárosa is.

A folyóirat a szerkesztőség átalakulása ellenére is – úgy vélem – széleskörűen tükrözi az egyes lapszámokban olvasható írások változatos tartalma és jellege folytán a hazai levéltári intézményhálózat személyi és szakmai sokarcúságát. 2017 folyamán a korábbiakban megszabott pályázati programnak megfelelően is, súlyt fektettünk arra, hogy mind a megyei, mind a városi levéltári tevékenység kellő módon és színvonalon szerepeljen a megjelenő lapszámokban.

A múlt évben jelent meg az 1-3., s idén januárban került ki a nyomdából a 4. szám. A folyóirat nyomdai munkálatait 2017-ben is a győri Palatia Nyomda és Kiadó Kft. végezte. Az egyes számok tipográfiailag egységesen (címsorok, szerzők neve, lábjegyzetek formátuma, stb) jelentek meg.

A vezető, illetőleg a legjelentősebb közlemények széleskörűen tükrözik a területi és városi, valamint egyéb levéltárak sokrétű és összetett szakmai munkáját.

Az 1. szám vezető közleménye Agostino Casaroli bíborosnak, a Vatikán egykori államtitkára iratainak ismertetése és értékelése kapcsán egy újonnan hozzáférhető, ugyanakkor a magyar külkapcsolatok tekintetében is jelentőséggel bíró forráseggyüttesről tájékoztat. A személyes és

családi iratok iránt az utóbbi időszakban megélnékült figyelemre való tekintettel bír jelentőséggel Lakatos Andornak az egyházi anyakönyvek kutatási lehetőségeit taglaló írása, továbbá Kujbusné Mecsei Éva átfogó, s főként az iratbirtokosok irányában tanúsítandó levéltárosi magatartás és szakmai viszonyulás tekintetében elgondolkodtató áttekintése és eszme-futtatása. Francia szerző tollából szerezhet az olvasó ismereteket továbbá a franciaországi családfakutatás helyzetéről, a laikus érdeklődők egyre számosabb jelentkezéséről.

A folyóirat 2. száma, miközben a szokásokhoz híven ezúttal is közreadja a szakfelügyelet előző évi munkájának tapasztalatait összegző értékelést – mintegy folytatva az előző szám magániratokra vonatkozó tematikáját, tanulságos beszámolóban ismerteti egy értékes családi irategyüttes hazakerülésének szervezési, levéltárdiplomáciai erőfeszítéseit. A számban továbbá átfogó ismertetés is olvasható a Magyar Nemzeti Levéltár nemzetközi kapcsolatainak elmúlt időszakban végbement alakulásáról; s kísérletet tettünk arra is, hogy tájékoztassuk a hazai szakmai közvéleményt a hozzánk legközelebb eső, illetve leginkább elmélyült szakmai munkát végző német levéltárosok újszerű kezdeményezéseiről, s ezzel összefüggésben, a levéltárértelmezés módosulásairól.

A hazai szakmai élet rendszeres meghatározó eseménye az egyesület éves vándorgyűlése. Egyfajta hagyományt folytatva igyekeztünk idén is a 3. lapszámban bő terjedelemben adni közre beszámolót az elhangzott előadásokról, kiemelve a fontos tartalmi elemeket. A lapszám változatos tartalmát tükrözi, hogy miközben két írás is foglalkozik a hazai agrárszféra forrásaival, illetve társadalomtörténeti vetületeivel, ugyanakkor közlekedéstörténeti forrásbázisú, illetve tárgyú, valamint az angliai levéltári viszonyokat, főként a levéltárhasználat helyzetét bemutató írással is találkozhat benne az olvasó.

A szerkesztőség az előző év során tett ígéretének eleget téve szentelte a 4. szám tekintélyes részét a reformáció 500. évfordulójának. Ennek kétségkívül legszámottevőbb levéltárszakmai eseményét a Magyar Nemzeti Levéltár „Reformáció NNL” projektje képezte. A program, amint az azt szervező Kovács Eleonóra ismertetőjéből is kiderült, nem csupán országosan átfogó voltánál fogva, de a mély forrásfeltárás igényességénél és a levéltárosok saját kezdeményező munkájára való támaszkodás folytán is figyelmet érdemelt. Ezen túlmenően is, további három közlemény, illetve ismertetés igyekezett más-más oldalról, illetve időszakot taglalva megidézni a hazai protestantizmus történetének különféle mozzanatait.

Végül nem hagyhatom említés nélkül ezúttal sem azokat a rövidebb, de számos esetben a hazai szakmai közélet folyamatainak értékelése és nyomon követése szempontjából jelentőséggel bíró közleményeket sem, amelyek a különféle levéltári intézmények egyes közösségi megnyilvánulásairól (konferenciák, levéltári napok, műhelybeszélgetések, tudósítások) tudósítanak.

A számok megjelenése rendszeres jelleggel, a határidőket figyelembe véve történt. A folyóirat költségvetése a tervezett keretek között maradt. A lapszámok a megállapított példányszámban, terjedelemben és bekerülési áron készültek el.

A beszámoló a benyújtással egy időben feltöltésre került a hungaricana közgyűjteményi portálra <http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/>, egyidejűleg intézkedés történt a nyomtatott változat online-archiválásáról és ingyenes hozzáférhetővé tételéről (hungaricana.hu és OSZK EPA), valamint a megjelent lapszámok postázásáról.

Ezúton köszönöm meg a Nemzeti Kulturális Alap erkölcsi, szakmai és anyagi támogatását, amelynek híján nem lett volna lehetséges a Levéltári Szemle 2017. évi megjelentetése.

Budapest, 2018. január 14.

Dr. Kenyeres István s. k.
elnök